

Protokół
z posiedzenia Zespołu problemowego RDS ds. ubezpieczeń społecznych
w dniu 11 marca 2016 r.

Miejsce posiedzenia: Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”

Przewodniczący: Jan Klimek, ZRP

Uczestnicy posiedzenia: Członkowie Zespołu, pozostali zaproszeni goście i eksperci

Porządek obrad obejmował:

1. Dyskusję na temat nabycia prawa do emerytury, w szczególności wieku emerytalnego – ciąg dalszy.
2. Sprawy różne

i został jednogłośnie przyjęty przez zebranych.

Jan Klimek Przewodniczący Zespołu przedstawił listę materiałów, które otrzymali członkowie zespołu: projekt ustawy o jednorazowym dodatku pieniężnym dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenia przedemerytalne, zasiłki przedemerytalne, emerytury pomostowe albo nauczycielskie i świadczenia kompensacyjne w 2016r. oraz stanowisko strony pracodawców, odpowiedź ZUS-u dotycząca szacunkowych skutków finansowych dotyczących obniżenia wieku emerytalnego (projekt prezydencki) oraz szacunkowe wyliczenie skutków finansowych dla FUS możliwych zmian wynikających z wybranych projektów przechodzenia na emerytury z tytułu osiągnięcia wymaganego stażu- w warunkach zmiany obowiązującego wieku emerytalnego.

Marcin Zieleniecki Podsekretarz Stanu Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej poinformował, że odbyło się posiedzenie sejmowej Komisji do spraw Polityki Społecznej i Rodziny, została powołana specjalna podkomisja, która ma zająć się prezydenckim projektem obniżającym wiek emerytalny. Komisja została powołana dopiero teraz, ponieważ czekano na

wyniki konsultacji. Przypomniał, że udało się uzgodnić stanowisko strony pracodawców (zwolennicy utrzymania wieku emerytalnego) oraz strony związkowej (zwolennicy zmniejszenia wieku emerytalnego). Jednak niektóre elementy stanowisk stron są zbieżne (dotyczące stażu ubezpieczeniowego).

J. Klimek przypomniał, że harmonogram prac został przesłany Przewodniczącemu Rady Dialogu Społecznego 15 lutego 2016.

Jeremi Mordasewicz Konfederacja Lewiatan potwierdził, że stanowiska stron się różnią, widzi jednak przestrzeń do dalszego dialogu. Uważa, że dobrze gdyby stanowisko było ustalone wybiórczo to znaczy, na wcześniejszą emeryturę mogłyby przechodzić osoby, które np. wykonują pracę w szczególnych warunkach, mając długi staż pracy oraz uwzględniając przy tym trendy (analizy ZUS-u oraz GUS-u).

Dodał, że w Polsce na 39 mln mieszkańców jest 16 mln osób pracujących, 9 mln pobiera emerytury i renty. W ciągu 25 lat proporcje zostaną jeszcze bardziej pogłębione na niekorzyść pracujących. Dodatkowo powiedział, że wyraźnie inna jest sytuacja mężczyzn i kobiet jeżeli chodzi o system emerytalny. W przypadku kobiet do 2040 r. proces podnoszenia wieku emerytalnego jest bardzo stopniowy, tempo pokrywa się z tempem wydłużania się życia. W przypadku kobiet manewr spowolnienia były sprzeczny z trendami demograficznymi. W przypadku mężczyzn sytuacja wygląda inaczej w związku z tym widzi możliwość dyskusji w tej sprawie.

J. Mordasewicz zadał pytanie stronie związkowej, czy są za mechanicznym zmniejszeniem wieku przechodzenia na emeryturę, czy też zróżnicowania ze względu na czynniki wymienione wcześniej. Dodał, że połączenie dwóch opcji jest raczej niemożliwe.

Henryk Nakoneczny NSZZ „Solidarność” zauważył, że o ile wydłuża się wiek życia Polaków to nie można się zgodzić z oceną, że wydłuża się również długość pozostawania w zdrowiu. Ten fakt jest podstawą oceny, nie można zgodzić się na wydłużanie wieku emerytalnego ze względu na jeden czynnik jakim jest wydłużanie się czasu życia. Istotą jest przywrócenie właściwych relacji wobec przywrócenia wieku i wprowadzenie mechanizmów rozwiązania stażowego. Dodał, że osoby zbliżające się do osiągnięcia wieku emerytalnego mają ponad 50 % gotowość podjęcia pracy po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Ponadto przedstawił obecnie nie wykorzystywany mechanizm, tj. mechanizm motywacji do dalszej aktywności zawodowej wpisany w system emerytalny z uwagi na sposób ustalenia wysokości świadczenia wynikający ze zgromadzonego kapitału i oczekiwanego dalszego trwania życia. Ten mechanizm jest na tyle istotny, że motywuje do dalszej aktywności zawodowej, należy tylko stworzyć warunki do dalszej aktywności zawodowej. Dodał, że system powinien być komplementarny i nie oderwany od stanu gospodarki.

Jego zdaniem emerytury częściowe trafiły do niewłaściwego adresata tj. do osób, które traktują je jako dodatek do wynagrodzenia. Dodał, że jeżeli wszyscy ubezpieczeni będą solidarnie wносить składki to pojawi się szansa, że saldo będzie mniej ujemne to znaczy, że mniej będziemy finansować ten element z budżetu państwa. Takie rozwiązanie będzie odpowiadało na możliwości i potrzeby społeczne.

Jan Stefanowicz BCC uważa, że strony bazując na tych samych przesłankach chcą osiągnąć te same cele. Strony łączy myślenie pokoleniowe nad demografią. Jego zdaniem należy pomyśleć kompleksowo nad tym tematem i zastanowić się, czy strony są w stanie osiągnąć porozumienie podczas prac nad ustawą prezydencką, pozostawiając opcję dalszego dialogu w tej sprawie.

Wiesława Tarnowska OPZZ dodała, że OPZZ deklaruje współpracę i rozmowę dotyczącą wszystkich problemów, które zostały zapisane w programie Zespołu. Podczas prac nad podwyższaniem wieku emerytalnego obiecano bardzo wiele związkom zawodowym (m. in. programy zdrowotne), obietnice nie zostały jednak spełnione.

Bogdan Grzybowski OPZZ powtórzył swoje stanowisko z poprzedniego spotkania, że należy stworzyć zachęty dla pracodawców, by nie zwalniali osób przed osiągnięciem wieku emerytalnego oraz o obniżeniu kosztów pracy osób starszych (np. płatności za dni chorobowe). Przypomniał również wnioski wynikające z dokumentu przygotowanego przez ZUS.

Wojciech Nagel BCC zauważył, że dyskusja odwołuje się do dwóch warstw: fundamentalnej tj. wyliczeń oraz nadbudowy. Odniósł się do wyliczeń, które zostały przygotowane na posiedzenie Zespołu. Jego zdaniem jakość parametrów makroekonomicznych jest niedostateczna a wyliczenia są niewiarygodne. Zauważył, że priorytetowe jest otrzymywanie

wiarygodnych, przynajmniej trzywariantowych wyliczeń (realna, pesymistyczna i optymistyczna). Dodał, że nie widzi możliwości aby organizacja zgodziła się na emeryturę stażową. Jego niezmiennym postulatem jest skorygowanie wyliczeń, przedstawienie analizy wrażliwości oraz przedstawienie obliczeń, które będą uwzględniały realny rozwój sytuacji gospodarczej w oparciu o dane, które są opublikowane i dotyczą najbliższych lat.

Jeremi Mordasewicz powtórzył, że obniżenie wieku emerytalnego jest brakiem odpowiedzialności za przyszłość kraju. Warunkiem uzyskiwania emerytury jest wiek emerytalny, staż pracy plus ewentualnie inne warunki. Zadał pytanie stronie związkowej, czy do przyjęcia jest dla nich taki sam sposób płacenia składek i zasada wyliczenia emerytury dla wszystkich obywateli.

Henryk Nakonieczny OPZZ zgadza się, że istotą systemu emerytalnego jest opieranie się na trendach. Dodał, że wprowadzenie emerytury stażowej zmotywuje pracowników do pozostania aktywnym. Nie zgadzają się na zamknięcie dyskusji nad projektem prezydenckim.

Joanna Stachura Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Wydatkowej Ministerstwo Finansów podkreśliła, że jeżeli są potrzebne dodatkowe wyjaśnienia dotyczące założeń makroekonomicznych, dyskusja na ten temat lub porównanie z innymi prognozami, to ministerstwo służy pomocą. Ministerstwo może także przygotować inne scenariusze założeń makroekonomicznych, jeżeli partnerzy społeczni wyrażą takie oczekiwania.

W. Nagel przywołał przykład Niemiec i Francji. Zgadza się, że rozwiązanie zostało źle zaadresowane.

W. Tarnowska powiedziała, że propozycja emerytur częściowych zachwiała dalsze rozmowy.

Sławomir Łukasiewicz OPZZ dodał, że jest otwarty na wypracowanie wspólnego stanowiska. Rekomenduje, by mówić o elementach, które łączą – by stworzyć optymalne rozwiązanie.

Waldemar Lutkowski FZZ zadał pytanie, czy byłoby możliwe do kwietniowego spotkania wypracować końcowe stanowisko, by wpleść się w proces legislacyjny ustawy. Odnosił się do kryteriów stażowych oraz stanowisk stron.

M. Zieleniecki powiedział, że filozofia projektu opiera się na indywidualnym podejściu do każdego ubezpieczonego, ze względu na czynniki różnicujące. Decyzja o przejściu na emeryturę należy do ubezpieczonego. Po przekroczeniu relatywnie niskiej granicy wieku emerytalnego, obywatel sam decyduje czy nadal chce kontynuować zatrudnienie czy zakończyć aktywność zawodową. Należy uświadamić społeczeństwo, że decyzja o wcześniejszym przejściu na emeryturę będzie wiązała się uzyskaniem niższego świadczenia. Przyznał, że zakładając niedoskonałość prognoz, nadal można przedstawić wnioski oparte na ich podstawie. Odniósł się także do kosztów obliczania wieku emerytalnego ta różnica zawarta w uzasadnieniu projektu prezydenckiego oraz w wyliczeniach, które zawarte są w materiale przesłanym przez ministerstwo, prawdopodobnie wynika z faktu, że w projekcie prezydenckim nie zostały zawarte pozytywne efekty finansowe związane z przyspieszeniem suwaka bezpieczeństwa, który jest konsekwencją jednak przywrócenia tego poprzedniego wieku emerytalnego. Dodał, że realną datą wprowadzenia obniżenia wieku emerytalnego jest 1 stycznia 2017.

J. Mordasewicz wspominał, że w innych państwach pracodawcy byli przeciwni podwyższeniu wieku emerytalnego. W bardzo wielu przedsiębiorstwach jest to pożądané. W sektorach, które mają układy zbiorowe pracodawcy tylko czekają na zwolnienie pracowników, którzy są wypaleni i mają duże wynagrodzenia. Uważa, że nie będzie swobody wyboru, przewiduje zwolnienia.

Ł. Kozłowski odniósł się do długości trwania życia w zdrowiu, przywołał dane Eurostat z których wynika, że w 2006r. była przerwa w szeregu czasowym. Dane sprzed 2006 i lat wcześniejszych nie mogą być porównane w okresie późniejszym. W związku z tym długość trwania życia w zdrowiu w Polsce się nie obniża choć od 2008r. nie rośnie utrzymując się na niestabilnym poziomie.

Zaproponował wzięcie pod uwagę danych wypracowanych przez grupę roboczą ds. starzenia się społeczeństwa działającą przy Komisji Europejskiej.

H. Nakonieczny dodał, że odmienność polskiej sytuacji wynika z faktu, że w innych krajach europejskich wraz z wydłużaniem wieku do życia wzrasta liczba lat pozostawania w zdrowiu po 65 roku życia, w Polsce jest odwrotnie.

W. Tarnowska dodała, że prawo pracy stanowi o niedyskryminacji pracowników ze względu na wiek, dlatego jest zdziwiona deklaracją pracodawców. Zwróciła uwagę, że jeśli chodzi o potrzeby zespołu to wyliczenia są zrobione w miarę rzetelnie.

Paweł Nasiński (Zakład Ubezpieczeń Społecznych) wyjaśnił, że szacunkowe skutki finansowe sporządzone w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych przygotowane zostały przy wykorzystaniu założeń makroekonomicznych opracowanych przez Ministerstwo Finansów. W krótkoterminowej perspektywie założenia te pokrywają się z Wytycznymi dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw publikowanymi przez Ministerstwo Finansów i dlatego zostały wykorzystane w szacunkach.

Jan Stefanowicz BCC zwrócił uwagę na perspektywę dalszych zmian, jeżeli za trzy tygodnie strona pracodawców i związkowców przygotuje stanowisko, to wydaje mu się, że strona rządowa i prezydent się do niego odniesie. Dodał, aby strony wymieniły się wzajemnymi opiniami na temat ustawy. Zaproponował powrót do dyskusji nad założeniami ustawy za tydzień.

W. Nagel podkreślił, że jedyną instytucją, która jest w stanie z uwagi na metodologię i aparat narzędziowy przekazywać długoterminowe prognozy jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W jego opinii prognozowanie oparte o jakościowe dane oraz rozmowa, która jest prowadzona na temat kształtu systemu emerytalnego również ma znaczenie.

J. Klimek zarządził przerwę w obradach

Po przerwie.

J. Stefanowicz powiedział, że przedsiębiorcy proponują spotkanie poprzedzone wymianą opinii stron sporządzonych na piśmie. Zaproponował zorganizowanie spotkania w wąskim gronie, którego efektem będzie konkretny pomysł.

H. Nakonieczny uważa, że jest w stanie podjąć rozmowy mając na uwadze, na czym najbardziej zależy stronie związkowej tj. instytucji emerytury stażowej dostrzegając przy tym różnice co do podejścia wynikającego z projektu prezydenckiego.

J. Mordasewicz

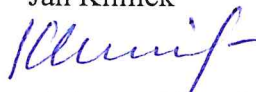
Poprosił o doprecyzowanie stanowiska strony związkowej.

H. Nakonieczny powiedział, że zostanie zachowana różnica w podejściu co do wieku.

J. Stefanowicz podkreślił aby nie zamykać uelastycznienia i otwarcia na podwyższenie wieku w szczególności dla kobiet.

J. Klimek podsumował, że spotkanie autonomiczne Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych odbędzie się 18 marca o godzinie 11.00.

Jan Klimek

Przewodniczący Zespołu

Sporządziła

Magdalena Gryciuk

Biuro Rady Dialogu Społecznego